

OPDRACHT 1 Voorspellen, tekst lezen, verwijzingen in de tekst begrijpen

1. Kijk naar de tekst. Voorspel waar de tekst over gaat. Let op de titel, de kopjes en de plaatjes.
2. Lees de uitleg.

In een tekst staan vaak **verwijswoorden**, zoals *hij, ze, het, die, dat, er*.

Een schrijver gebruikt deze woorden om de tekst leesbaar te houden door niet steeds dezelfde woorden te herhalen. Zo wordt de tekst niet saai.

Meestal kun je in de zin **voor** het verwijswoord vinden wat er met het verwijswoord wordt bedoeld. Hoe kom je daarachter?

- Stel een vraag: *wie* of *wat* doet iets?
- Lees dan de zin ervoor. Vind je het antwoord niet? Zoek dan verder terug of vooruit.

Let op bij het woordje *dat*. *Dat* kan verwijzen naar één woord, een woordgroep of een hele zin.

Voorbeeld: *Toen lieten Alexander Pleijter en Peter Burger, twee docenten van de Universiteit van Leiden, studenten nieuwsberichten controleren. Op die manier konden ze studenten van de opleiding Journalistiek en Nieuwe Media leren om overal vragen bij te stellen. Wie konden studenten leren om overal vragen bij te stellen? Dat zijn de twee docenten Alexander Pleijter en Peter Burger. Ze verwijst dus naar de twee docenten.*

3. Lees de tekst actief. Let vooral op de verwijswoorden. Kom je een verwijswoord tegen? Trek dan een pijl van het verwijswoord naar het woord, de woordgroep of zin waarnaar het verwijst.
4. Beantwoord de vragen over de verwijswoorden. Zoek steeds eerst de regel op en lees de hele zin waarin het verwijswoord staat.

a. *Ik* in r. 17 verwijst naar:

_____

b. *Dat* in r. 20 verwijst naar:

_____

c. *het* in r. 23 verwijst naar:

_____

d. *ze* in r. 25 verwijst naar:

_____

e. *het* in r. 36 verwijst naar:

_____

f. *Het* in r. 38 verwijst naar:

_____

OPDRACHT 2 Een wwwwh-schema invullen

1. De tekst gaat over Nieuwscheckers en hoe deze organisatie nieuwsberichten controleert.
2. Door een wwwwh-schema in te vullen krijg je overzicht over de belangrijkste informatie in de tekst. Bespreek samen de vragen in het schema. Gebruik de informatie uit de tekst voor de antwoorden en vul het schema in.

Vraag	Antwoord
Wanneer is Nieuwscheckers begonnen?	
Wie zijn de twee docenten van de Universiteit van Leiden?	
Wie controleerden in het begin de nieuwsberichten?	
Wat leren studenten van het controleren van nieuwsberichten?	
Welke nieuwswebsite werkte met Nieuwscheckers samen?	
Hoe noem je een nepbericht ook wel?	

OPDRACHT 3 Vragen beantwoorden over de tekst

1. In de inleiding van de tekst staat dat er verschillende redenen zijn waarom mensen een nepbericht verspreiden.
Welke drie redenen worden genoemd?

_____

_____
2. In regel 12 staat: Maar **inmiddels** is Nieuwscheckers meer dan alleen een project voor studenten.
Wat betekent **inmiddels**?
A. binnenkort
B. misschien
C. ondertussen
D. ooit
3. In r. 14 staat dat Nieuwscheckers nepnieuws en **broodje aapverhalen** wil bestrijden.
Wat is **een broodje aapverhaal**?
A. een fantasieverhaal dat veel mensen toch geloven
B. een recept voor een gerecht uit een ander land
C. een sprookje met dieren, prinses, draken en reuzen
D. een verhaal over dieren die mishandeld worden
4. Lees het stukje onder het kopje **Veel berichten niet bewust nepnieuws**. Daar staat dat een van de studenten van Nieuwscheckers zegt dat er vaak fouten gemaakt worden door het snelle online nieuws. Hij zegt: 'Want dan gaat het om *get it first*, en niet meer om *get it first, get it right*. Wat bedoelt hij daarmee, denk je?

_____

_____
5. In regel 31 staat: **Tevens** worden filmpjes en foto's gecontroleerd op echtheid.
Wat betekent hetzelfde als **tevens**?
Let op: Er zijn twee antwoorden goed!
A. af en toe
B. daarnaast
C. ook
D. soms

6. Lees het stukje onder het kopje **Om welke berichten gaat het?** Daar worden voorbeelden van berichten genoemd die Nieuwscheckers **wel** en **niet controleert**. Noem van allebei twee voorbeelden.

Nieuwscheckers **controleert wel**:

Nieuwscheckers **controleert niet**:

---

7. Wat zou jij zelf kunnen doen als je een berichtje leest waarvan je denkt dat het misschien niet waar is?

OPDRACHT 4 Is het een mening of is het een feit? (extra opdracht)

1. Lees de uitleg.

Uitleg

In een nieuwsbericht staan vaak **meningen** en **feiten**.

Een feit:

- kun je bewijzen of controleren.
- daarover kun je niet van mening verschillen, want het is gewoon zo.
- staat vast.

Een mening:

- staat niet vast, want het is persoonlijk, het gaat om wat jij ergens van vindt.
- daar horen argumenten bij. Je vindt iets omdat ...
- kun je veranderen als je de argumenten van iemand anders hoort.

2. Lees ook nog even terug in de tekst wat er over feiten en meningen gezegd wordt.
3. Bekijk de krantenkoppen die jullie hebben gekregen.
4. Jullie gaan in groepjes de krantenkoppen verdelen in **feiten** en **meningen**.

OPDRACHT 5 Oefenen met de woorden uit de tekst (extra opdracht)

Hieronder staan enkele woorden die in de tekst voorkomen. Zoek de woorden nog eens op in de tekst. Wat is de juiste betekenis?

Zoek het juiste woord bij de betekenis en vul dat in in de puzzel. De *ij* bestaat uit twee letters: de *i* en de *j*. Elk in een apart hokje. Heb je alle woorden ingevuld?

kies uit de volgende woorden:

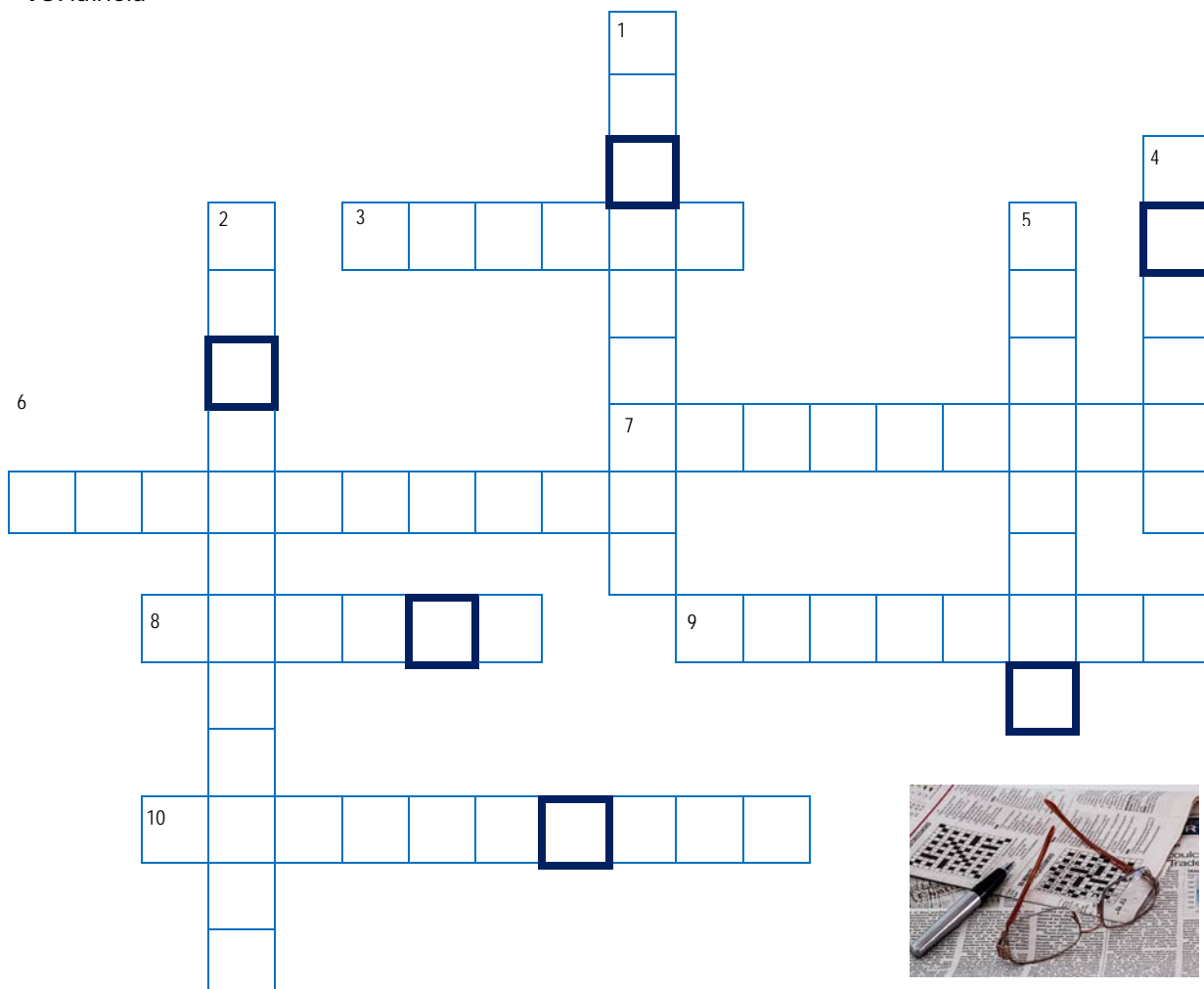
aantonen - bestrijden - bewering - bewust - doeltreffend - gebrek - gemakzucht - inmiddels - opleiding - tevens

van links naar rechts

3. het tekort
6. tegengaan
7. ondertussen
8. ook
9. bewijzen, laten zien
10. luiheid

van boven naar beneden

1. het onderwijs dat iemand volgt
2. waarmee je je doel bereikt
4. dan weet je wat je doet
5. iets wat gezegd wordt

Welk woord kun je maken met de zes letters uit de dikomlijnde hokjes? _____
Bedenk een mooie zin met dit woord.

_____